

en den zomer, al van Maart af; steeds zittend in het topje van een boom. In de volière plaatst de ortolaan zich meestal op den grond, als hij zijn gezang wil doen hooren. Of dit in 't veld ook zijn gewoonte is, dus in lijnrechte tegenstelling met de gewoonte van de geelgors — de een zoo hoog mogelijk, de ander zoo laag mogelijk gezeten — kan ik niet met zekerheid zeggen. Nu kom ik meteen aan een kwestie, die voor mij nog niet opgehelderd is. Schlegel zegt, dat de ortolaan in ons land in 't algemeen een zeer zeldzame vogel is, met uitzondering van eenige plaatsen in Noord-Brabant, waar hij op den trek in 't najaar somtijds in aanzienlijken getale verschijnt. Maar nu zegt Brehm ook: soms vestigt hij zich in oorden, waar hij vroeger niet gezien werd, voorgoed om er te nestelen. Weet de Redactie of een der lezers nu ook al wat meer van de verspreiding van den ortolaan in ons land? Zou het kunnen zijn, dat hij zich ook in de omstreken van Lochem ophoudt? Gezien heb ik hem er nooit, maar gehoord.... ik meen, al wel dikwijls. 't Is volstrekt geen zeldzaamheid, dat men hier uit een roggeveld of elders van den bodem een gorzenlied hoort komen, dat steeds in mijn ooren klinkt als 't liéd van den ortolaan. Ik ben in de meening, dat in deze streek werkelijk ortolanen zijn, versterkt, doordat een vogelvanger hier ter plaatse praat van „okkelaantjes in de rogge.”

Geelgorzen en ortolanen zingen gaarne tegen den avond. Mijn ortolaan zingt zelfs heel laat, als 't reeds lang donker is. Op zoele zomeravonden gebeurt het wel, dat hij om tien- of elf uur zijn helderen slag nog doet hooren. Van vroeg-gaan-slapen schijnen meer gorzen niet te houden. De rietgorzen zijn ook steeds zeer laat nog wakker en ik herinner mij nog goed, dat de sneeuwgorzen elken avond in het donker eenige keeren het reisje door de viaduct van binnen naar buiten volière en omgekeerd maakte, alvorens een geschikt rustplaatsje te hebben gevonden.

De geelgors is de eenigste gors, die bij ons

standvogel is. 's Winters, als de nood aan den man begint te komen, ziet men ze dicht bij de huizen. Bepaald op straat, scharrelend tusschen de musschen, zooals de kuifleeuweriken doen, ziet men ze niet; ze blijven meer in tuinen en op het erf. Bij mijn volière heb ik ze geregeld. Wat kunnen er pracht-exemplaren onder zijn: haast heelemaal mooi citroengeel, behalve vleugels en staart. Ook bij en tegen zaadbergen en mijten ziet men ze 's winters veel; vooral wanneer deze haver bevatten. Op haver is de geelgors verlekkerd en heeft hieraan een zijner vele gewestelijke benamingen, haverkneu, te danken.

De 6de gorssoort, die ik in de volière gehad heb, was de grauwe gors, door vogelaars eigenaardig de dubbele gors genoemd. Al heeft hij nu in vorm ook al heel weinig van een dubbelen adelaar, dubbel zoo groot en zoo zwaar als menige andere gorssoort is hij wel. Hij is de grootste van de in ons land voorkomende. Zijn kleur is niet erg opvallend: hoofdtoon grijsbruin, maar meer van nabij gezien is de teekening van elk veertje toch heel fijn.

Het kan me nu spijten, dat ik indertijd eens al mijn gorzen aan een vogelliefhebber heb overgedaan, omdat ik mij toen wilde bepalen tot het houden van een zooveel-mogelijk-volledige verzameling inlandsche vinken, daar de volière nog geen voldoende ruimte voor een collectie van beide familiën bevatte. Langzamerhand zal ik wel weer wat gorssoorten kunnen machtig worden. Ze alle tien bij elkaar te hebben, zal echter wel een vrome wensch blijven, daar de nog niet genoemde vier uiterst zelden worden gevangen. Het meest van deze komt zeker nog wel voor de dwerggors (*Emberiza pusilla*). Die moet al een keer of zeven, acht in Nederland zijn waargenomen. Daarop volgt dan de cirlgors (*E. cirrus*), terwijl de woudgors (*E. rustica*) en de wilgengors (*E. aureola*) volgens Albarda nog slechts éénmaal (bij Harderwijk) gevangen zijn.

Lochem.

W. W. KOLVOORT.

Vogels aan 't water.

Een goede kennis vertelde mij eens, dat, als hij boonen of erwten ging leggen in zijn tuin, de spreuwen op 't dak van zijn huis begonnen te fluiten. Ze meenden, dat 't lekkers voor hen werd uitgestrooid en gaven daarover hun tevredenheid te kennen door gezang. Als 't regent, zijn de vogels ook in hun schik en ze zingen dat het een lust is. De duiven kirren dan al hun best, vinken slaan om het hardst en de zwarte lijster weet van geen

ophouden. Hoe harder 't regent, des te mooier zingt hij; donder en bliksem boezemen hem geen schrik in, hij verheft zijn stem nog luider en schijnt de elementen te willen tarten. Geen wonder, dat de Engelschen, die meer op die dingen schijnen te letten dan wij, hem en zijn naverwant, de beflijster, stormhaan of regenhaan noemen. Nachtegalen zingen ook in de regen en grasmusschen, tjiftjaffes, fitis, spotvogels, allemaal! Alleen de slimme vliegenvangers

houden zich stil, ze betrekken een droog plekje onder 't bladerengewelf en schieten daar heen en weer, jacht makend op de insecten, die er een schuilplaats zoeken. Soms is 't geluid van 't dichtkleppen van hun snavel duidelijk te onderscheiden van het getik der regendroppels, die van blad op blad vallen.

Als de bui over is, verstomt het gezang, iedere vogel zoekt zich een plas en een dolle waschpartij begint. Hoe geniet die lijster! Hij waadt tot over zijn hielen in 't heldere regenwater, buigt diep neder, dat zijn borst in 't water komt en slaat dan met zijn vleugels, dat de druppels wijd in 't rond spatten. De staart sleept door 't nat, nu gaat het ook nog kopje onder, weer bewegen de vleugels, de vogel staat in een stralenkrans van schuim en spatten. Nu huppelt hij kletsnat de plas uit, ordent met zijn snavel zijn nat gevederte, schudt zich eens en wipt weer in 't water — net als een jongen in 't zwembad, die er telkens nog eens weer in gaat omdat het zoo lekker is.

Sommige vogels kunnen zich wel een kwartier lang met baden verlustigen, en ik heb er gezien die zich zoo kletsnat gemaakt hadden, dat ze amper maar konden vliegen. In droge streken komen vogels van allerlei slag bij de enkele poeltjes en plassen om te baden; wie weten wil, wat vogels er huizen in de bosschen van de Hettenheuvelen de Montferland, behoeft maar eens een morgen door te brengen aan de voet van de laatste berg. Daar is een heldere plas waar al wat vogel is, zich komt verfrisschen, raven en sperwers, koekoeken, spechten, nachtegalen, goudhaantjes, nachtzwaluwen en wielewalen, alles komt er heen. De weg naar de badplaats wordt evengoed door hen gekend als die naar 't nest of naar het voederveld. In 't Vondelpark hebben de vogels ook bepaalde waschplaatsen, waar ze vooral in de morgenuren altijd vast aan te treffen zijn.

Ze weten de plekjes aan de oevers der voor hen diepe vijvers en slooten behoorlijk te kiezen. Waar het vee de kant heeft ingetreden, waar onder water de wortels van boomen of struiken uitsteken, daar zijn de veilige plaatsjes.

Toch wordt nog menigeen het slachtoffer van zijn zindelijkheid, dikwijls glijden de diertjes uit en als ze dan al door 't wasschen doornat waren zijn ze reddeloos verloren. Iemand heeft me eens verteld dat de kouwen in een bepaalde streek dikwijls zelfmoord door verdrinking pleegden. Ik denk echter, dat daar de badplaats wat te steile oevers had. 218 DEEL VI 1891

Als 's winters rivieren en slooten zijn dichtgevroren, lijden de vogels niet alleen door gebrek aan drinken, maar ook missen ze dan hun bad. Als dan de zon wat kracht heeft, baden ze zich veel in de plasjes, die zich hier en daar op 't ijs

vormen. Om de bijten krioelt het dan ook van vogels en menigeen raakt er om 't leven.

De ijsvogels hebben er hun naam aan te danken, dat ze altijd om bijten zwerven, maar dat doen ze niet uit dorst of zindelijkheid, maar terwille van de visch, die aan alle openingen in 't ijs komt om adem te halen. Op de Zuiderzee zijn ze in 't winterhalfjaar vaak te zien, die prachtigste van alle Nederlandsche vogels. Wat een kleur en glans! Verleden week nog kwamen we de hoek om aan een buitendijksch rietland. De zee maakt daar diepe inkervingen in de weeke klei — net kleine fjorden. Op een paar droge rietstengels die over zoo'n fjord hingen, had zich een ijsvogel neergezet, hij loerde daar stellig op kleine krabbetjes of gammaren. Maar hij had ons gauw in de gaten en daar ging hij heen. Eerst ging hij recht voor ons uit met vlugge vleugelslag, maar zoo, dat we het blinkend blauw van de rug en 't warm bruin van de flanken nog best konden onderscheiden. Toen nam hij een zwaai, schoof schuin voor ons heen, zoo snel, dat 't leek alsof er een dikke blauwe streep door de lucht getrokken werd. 't Is niet te begrijpen hoe een vogel met zulke korte vlerken zoo hard kan vliegen. Ook in 't Vondelpark is hij 's winters meestal te zien, hij zit dan op de lage elzetakken die dwars over 't water steken. Als ge voorzichtig nadert en ver genoeg van hem af blijft stilstaan, kunt ge waarnemen, dat hij wel een minuut of tien achtereen op zoo'n tak blijft zitten, soms nog wel langer, maar dan slaapt hij meestal. Net als de meeste andere vogels doet hij dat graag op 't midden van de dag. Ziet hij onder zich in 't water een visch, een insect of een krabbetje, dan duikt hij met een heel potsierlijke beweging voorover, strekt de nek uit, zoodat de lange snavel ver vooruitsteekt en schiet dan met een geweldigen zet het water in. Een oogenblik later komt hij weer boven, meestal met de begeerde prooi, die wordt dan eerst beetje behakt en behouwen en dan zonder verdere complimenten in zijn geheel ingeslikt. Is 't een stevig hapje geweest, dan blijft de vogel stil zitten om zijn maal te verteren; als dat klaar is, spuwt hij de graten en schubben uit. Ongeveer op dezelfde manier als de roofvogels.

Waar in ons land helder water met steile hooge oevers voorkomt, is de ijsvogel in de zomermaanden lang geen zeldzame verschijning. Gelukkig. Men zou kunnen beweren, dat hij schadelijk is voor de visscherij en hem deswege uitroeien, maar daar zou men verkeerd aan doen. Vooreerst eten al de Nederlandsche ijsvogels met elkaar in een heel jaar misschien nog voor geen goudtientje aan visch op en al deden ze het, dan is het toch altijd nog wel driemaal zooveel waard, om eens van tijd tot tijd zoo'n prachtige vogel te zien. In Engeland, dat

De Levende Natuur, 3e Jaargang.

Kleurendruk van P. W. M. Trap.

BIJ DE WASCHPLAATS.